

Περιβάλλον και Παλαιά Διαθήκη

/ [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Με τη μελέτη της Παλαιάς Διαθήκης γνωρίζουμε τις αρχές εκείνες που περιγράφουν τη σχέση του ανθρώπου με το περιβάλλον. Η σχέση αυτή περιγράφεται μέσα από τις δύο διηγήσεις για τη δημιουργία του φυσικού κόσμου και ειδικότερα μέσα από τη διδασκαλία όπως εμφανίζεται στο βιβλίο της

Γένεσης.

Βασιζόμενοι τόσο στην πηγή J (Γιαχβική, 9^{ος} αι. π.Χ.) όσο και στη πηγή P (Ιερατικός Κώδικας, 5^{ος} αι. π.Χ.), διδασκόμεθα αρχικά για τη δημιουργία του κτιστού σύμπαντος από τον άκτιστο Θεό. Στη συνέχεια, ακολουθεί η τοποθέτηση του χουμικού ανθρώπου εντός της Δημιουργίας.^{[1] [2]} Η περιγραφή της Γένεσης αποτελεί αναμφίβολα τη βάση της ανθρωπολογίας, αφού από την αρχή γίνεται γνωστό πως ο άνθρωπος δημιουργείται «κατ' εικόνα και ομοίωση» του Θεού.

Η ανάλυση του «κατ' εικόνα και ομοίωση» υπερβαίνει τις απαιτήσεις της παρούσας εργασίας. Ωστόσο, αξίζει να αναφερθεί πως «ομοίωση» σύμφωνα με τον Άγιο Αθανάσιο τον Μέγα είναι «η χάρη μετοχής στην κλήση κοινωνίας με τον Θεό μέσα από τον σαρκωμένο Χριστό», γεγονός που καλεί όλους τους ανθρώπους σε κοινωνία με τον Θεό από την αρχή της Δημιουργίας. Την κλήση αυτή οφείλουμε να ανακαλούμε στη μνήμη μας συνεχώς, καθώς όλες οι ενέργειές μας νοηματοδοτούνται από το περιεχόμενό της.

Σύμφωνα με την πρώτη διήγηση της πηγής J (Γεν. 2,4-25), ο Θεός δημιουργεί αρχικά τον ουρανό και τη γη. Αμέσως μετά δημιουργεί τον κήπο της Εδέμ και ακολουθεί η τοποθέτηση του ανθρώπου στον κήπο. Στη συνέχεια, ο Θεός παρουσιάζει στον άνθρωπο τα ζώα που υπάρχουν εκεί, δίδοντάς του την ευκαιρία να τα ονοματοδοτήσει. Η δημιουργία του ανθρώπου ολοκληρώνεται, καθώς από το μέρος της καρδιάς του άνδρα δημιουργείται η γυναίκα.

Ιδιαίτερη προσοχή χρήζει το γεγονός πως η εξουσία του ανθρώπου στα ζώα δεν προέρχεται από τον ίδιο, αλλά από τον Θεό, καθώς Αυτός παρουσίασε τα ζώα στο τελειότερο δημιούργημά του για να τους δώσει τα ονόματά τους, «καί επλασεν ὁ Θεός ἐτι ἐκ τῆς γῆς πάντα τὰ θηρία τοῦ ἀγροῦ καὶ πάντα τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἡγαγεν αὐτὰ πρὸς τὸν Ἀδάμ, ἰδεῖν τί καλέσει αὐτά. καὶ παν ὃ ἐὰν ἐκάλεσεν αὐτὸ Ἀδάμ ψυχὴν ζῶσαν, τοῦτο ὄνομα αὐτῷ». (Γεν.2, 19). Με το γεγονός αυτό φανερώνεται η ιδιαίτερη θέση του ανθρώπου μέσα στη δημιουργία,²³ καθώς αυτή τού αποδίδεται από τον ίδιο τον Θεό.

^[1] Μαράς, 2008, σ. 146-147.

^[2] Αγόρας, 2002, σ. 134.

Παρατήρηση: η ΠΕΜΠΤΟΥΣΙΑ συνεχίζει τη δημοσίευση με τη μορφή σειράς άρθρων της μελέτης «Αρχή της Αειφορίας και Ορθόδοξο ήθος: Μία νέα προοπτική στην οικολογική ηθική», του ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΤΡ. ΤΣΟΥΡΑΠΑ. Πρόκειται για αναθεωρημένη έκδοση του κειμένου που κατατέθηκε ως διπλωματική εργασία στη Σχολή Ανθρωπιστικών Σπουδών του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου με

επιβλέποντα καθηγητή τον Χρήστο Τερέζη και αξιολογητές τους Νικόλαο Κόϊο και Βασίλειο Φανάρα.